Ph.D Entrance Test 2022

पेपर/विषय का नाम Name of the Paper/Subject	SANSKRIT	पेपर/विषय का कोड Paper/Subject Code	050622
रोल नं. Roll No.		अभ्यर्थी का नाम Name of Candidate	
केन्द्र का नाम Name of the Centre		अभ्यर्थी के हस्ताक्षर Signature of Candidate	

क्र. सं./Serial No.

समय: 2:00 घंटा अधिकतम अंक: 100 Time: 2: 00 Hours Maximum Marks: 100

अभ्यर्थियों के लिए अनुदेश

1. बुकलेट में ओएमआर शीट और दो सील हैं। अभ्यार्थी सबसे पहले ओएमआर शीट प्राप्त करने के लिए बुकलेट के सबसे ऊपर की सील हटाकर निकालें । दूसरी सील परीक्षा शुरू होने के दो मिनट पहले हटाई जाएगी।
2. परीक्षा शुरू करने से पहले अभ्यार्थी प्रश्नपत्र पुस्तिका और ओएमआर उत्तर-पत्रक पर अपना रोलनं. लिखना और निर्धारित स्थानों पर हस्ताक्षर करना सुनिश्चित करें।
3. इस प्रश्नपत्र पुस्तिका में इस कवर पृष्ठ के अलावा कुल 100 प्रश्न हैं। रफ कार्य करने के लिए प्रश्न पत्र के अन्त में उपलब्ध खाली पृष्ठों का प्रयोग करें ।
4. प्रत्येक प्रश्न के लिए चार वैकल्पिक उत्तर (a), (b), (c) और (d) दिए गए हैं। अभ्यर्थी जिस एक उत्तर को सही समझता है, उसका चयन करने के बाद उत्तर-पत्रक में गोले को अंकित करे/रंगे।
5. गोले को रंगने के लिए काले /नीले बॉल पेन का प्रयोग करें ।
6. निम्नलिखित उदहारण देखें ।
   उदहारण
   1. 20 और 12 का जोड़ होता है
   (a) 32 (b) 38 (c) 31 (d) 34
   उपयुर्क्त प्रश्न का सही उत्तर (a) है, जिसे ओएमआर उत्तर-पत्रक में निम्नलिखित रूप में अंकित करें:

1	●	b	c	d

7. आधा रंगा हुआ, हल्के रूप से अंकित, गोले में सही या गलत के निशान को ऑप्टिकल स्कैनर द्वारा इसे गलत उत्तर के रूप में पढ़ा जाएगा और इसे गलत माना जाएगा।
8. परीक्षा कक्ष छोड़ने से पहले ओएमआर उत्तर पुस्तिका निरीक्षक को अवश्य सौंप दें ।
9. ओएमआर उत्तर पत्र को सीधे रखें। इसे मोड़ें आदि नहीं ।
10. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं, प्रत्येक प्रश्न एक अंक का है ।
11. कैलकुलेटर/मोबाइल/कोई भी इलेक्ट्रॉनिक मद/आपत्तिजनक सामग्री के प्रयोग की अनुमति नहीं है ।

INSTRUCTIONS TO THE CANDIDATES

1. The booklet contains OMR sheet and having two seals. Candidates will first open the booklet by removing the seal at the top to get the OMR sheet. Second seal will be removed two minutes before the commencement of the examination.
2. Before starting the Examination, the candidate must write her/his Roll Number in the Question Booklet and the OMR Answer Sheet; in addition to putting signature at the places provided for the purpose.
3. This Question Booklet consists of this cover page, and a total 100 items. Use Blank pages available at the end of Question Booklet for rough work.
4. There are four alternative answers to each item marked as (a), (b), (c) and (d). The candidate will have to select one of the answers that is considered to be correct by her/him. S/he will mark the answer considered to be correct by filling the circle.
5. Use black/blue ball point pen to darken the circle.
6. See the following illustrations.
   Illustration:
   1. The sum of 20 and 12 is
   (a) 32 (b) 38 (c) 31 (d) 34
   The Correct answer of item 1 is (a), which should be marked in OMR Answer Sheet as under:

1	●	b	c	d

7. Half filled, faintly darkened, ticked or crossed circles will be read as wrong answers by the optical scanner and will be marked as incorrect.
8. The OMR Answer Sheet must be handed over to the invigilator by the candidate before leaving the Examination Hall.
9. Keep OMR Sheet straight. Do not fold it.
10. All questions are compulsory, each question carries one mark.
11. Use of calculator/mobile/any electronic item/ objectionable material is NOT permitted.

परीक्षा नियंत्रक Controller of Examination

कृपया नोट करें कि अर्थ विभेद/दुविधा की स्थिति में अंग्रेजी में छपे प्रश्न को अंतिम माना जाएगा।
Please note that in case of any confusion, the question printed in English will be considered final.

51. "सर्वा ऋचः सर्वे वेदाः सर्वे घोषा एकैव व्याहृतिः प्राण एव" इति वाक्यं कुत्र प्राप्यत?
a. बृहदारण्यके
b. ऐतरेय-आरण्यके
c. छान्दोग्य-आरण्यके
d. शाङ्खायन-ब्राह्मणे

52. विष्णुसूक्तस्य ऋषिः अस्ति -
a. दीर्घतमा
b. हिरण्यस्तूपः
c. गृत्समदः
d. हिरण्यगर्भः

53. चरणव्यूहानुसारम् अथर्ववेदस्य कति शाखाः सन्ति-
a. षट्
b. सप्त
c. नव
d. दश

54. 'विपाशा शुतद्रि' इति नाम्नोः नद्योः वर्णनं कस्मिन् संवादसूक्ते विद्यते?
a. यम-यमी-सूक्ते
b. सरमा-पणि-सूक्ते
c. विश्वामित्र-नदी-सूक्त
d. पुररवा-उर्वशी-सूक्त

55. बुद्धिः ....सहिता विज्ञानमय-कोशो भवति।
a. कर्मेन्द्रियैः
b. ज्ञानन्द्रियैः
c. अन्तःकरणैः
d. सूक्ष्मशरीरैः

56. "आनन्दो ब्रह्मणो विद्वान् न बिभेति कुतश्चन" इति वर्तते -
a. छान्दग्योपनिष्द
b. बृहदारण्यकोपनिषदि
c. ईशोपनिषदि
d. तैत्तिरीयोपनिषदि

57. जगतीछन्दसि अक्षराणि भवन्ति -
a. पञ्च
b. दश
c. षट्
d. द्वादश

58. पारिमाण्डल्यं नाम किम्?
a. परमाणुः
b. अणुपरिमाणम्
c. चतुरणुकम्
d. त्रसरेणुः

59. पीलुपाकवादिनः के सन्ति?
a. नैयायिकाः
b. सांख्याः
c. वैशेषिकाः
d. मीमांसकाः

60. 'त्रीणि पदानि' कस्य देवस्य प्रसिद्धानि?
a. अग्नेः
b. इन्द्रस्य
c. विष्णोः
d. सवितुः

61. 'मातुः निलीयते कृष्णः' इत्यत्र पञ्चमीविधायकं सूत्रम् अस्ति -
a. ध्रुवमपायेऽपादानम्
b. भीत्रार्थानां भयहेतुः
c. अन्तर्धौ येनादर्शनमिच्छति
d. आख्यातोपयोगे

62. समासे प्रथमानिर्दिष्टम् उपसर्जनं कुत्र प्रयोक्तव्यम्?
a. पूर्वम्
b. अन्ते
c. मध्ये
d. यथेच्छम्

63. 'गार्ग्यायणी' इत्यत्र ङीष् विधायकं सूत्रम् अस्ति-
a. वयसी प्रथमे
b. वोतो गुणवचनात्
c. पुं योगादाख्यायाम्
d. षिद्-गौरादिभ्यश्च

64. "विशेषणं विशेष्येण बहुलम्" इति सूत्रस्य उदाहरणम् अस्ति-
a. गुडधानाः
b. रामो जामदग्न्यः
c. घनश्यामः
d. षण्मातुरः

65. मीमांसामत शब्दः अस्ति -
a. नित्यः
b. अनित्यः
c. क्षणिकः
d. शून्यः

66. 'तटी' इत्यत्र प्रथमा-विभक्तेः कारणम् अस्ति -
a. परिमाणमात्रम्
b. लिङ्गमात्रम्
c. वचनमात्रम्
d. पुरुषमात्रम्

67. सूक्ष्मभूताना केभ्यः अंशेभ्यः कर्मेन्द्रियाणि उत्पद्यन्ते?
a. सात्त्विकेभ्यः
b. राजसेभ्यः
c. तामसेभ्यः
d. सर्वेभ्यः

68. "सतः असत् जायते" इति कस्य मतम्?
a. बौद्धस्य
b. नैयायकस्य
c. वेदान्तस्य
d. सांख्यस्य

69. वर्णानाम् अतिशयितः सन्निधिः ....संज्ञः स्यात्।
a. नदी
b. प्रातिपदिक
c. संहिता
d. उपसर्जनम्

70. "अथातो ब्रह्मजिज्ञासा" इत्यत्र अथशब्दः कस्मिन् अर्थे प्रयुक्तः?
a. मङ्गलार्थे
b. नमस्कारार्थे
c. आनन्तर्यार्थे
d. अधिकारार्थे

71. वेदस्य नासिकात्वेन उपमीयते-
a. निरुक्तम्
b. छन्दः
c. शिक्षा
d. व्याकरणम्

72. 'गङ्गायां घोषः' इत्यत्र वर्तते -
a. उपादानलक्षणा
b. गौणी लक्षणा
c. प्रयोजनवती लक्षणा
d. सारोपा लक्षणा

73. त्रिष्टुप्-छन्दसि कति अक्षराणि भवन्ति -
a. द्वात्रिंशत्
b. एकादश
c. चतुश्चत्वारिंशत्
d. षट्त्रिंशत्

74. वाष्कलसंहिता वर्तते -
a. शुक्लयजुर्वेदस्य
b. सामवेदस्य
c. ऋग्वेदस्य
d. कृष्णयजुर्वेदस्य

75. वेदान्तसारमते लिङ्गशरीरस्य घटकानि कति सन्ति?
a. पञ्चदश
b. सप्तदश
c. अष्टादश
d. पञ्चविंशतिः

76. व्याप्तिविशिष्टपक्षधर्मताज्ञानम् उच्यते-
a. साध्यम्
b. परामर्शः
c. अनुमितिः
d. प्रतिज्ञा

77. "महीयांसः प्रकृत्या मितभाषिणः" इदं वाक्यम् अस्ति -
a. रघुवंशे
b. नैषधीयचरिते
c. शिशुपालवधे
d. रामायणे

78. "शरीरं तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली" इति केनोक्तम्?
a. भामहेन
b. वामनेन
c. दण्डिना
d. विश्वनाथेन

79. तद्वति तत्प्रकारकं ज्ञानं भवति -
a. संशयः
b. तर्कः
c. अयथार्थः
d. यथार्थः

80. प्रतिमानाटकस्य रचयिता अस्ति -
a. कालिदासः
b. भवभूतिः
c. भासः
d. भट्टनारायणः

81. उत्साहः स्थायिभावोऽस्ति -
a. रौद्ररसस्य
b. शान्तरसस्य
c. अद्भुतरसस्य
d. वीररसस्य

82. सप्तर्षयः – समासविधायकं सूत्रं किम्?
a. विशेषणं विशेष्येण बहुलम्
b. दिक्संख्ये संज्ञायाम्
c. चार्थे द्वन्द्वः
d. दिङ्नामान्यन्तराले

83. साहित्यदर्पणकारमते काव्यगुणाः सन्ति -
a. ४
b. ३
c. १२
d. १३

84. एकाल्-प्रत्ययः -
a. अपृक्तम्
b. गतिः
c. विभाषा
d. निष्ठा

85. वस्तुनि अवस्त्वारोपः उच्यते -
a. आश्रयः
b. अध्यारोपः
c. अपवादः
d. निसर्गः

86. सादृश्यज्ञानकरणकं ज्ञानम् अस्ति -
a. प्रत्यक्षम्
b. अनुमितिः
c. शाब्दबोधः
d. उपमितिः

87. 'गृहपतिः' इति विशेषणं कस्य देवस्य प्रसिद्धम् ?
a. इन्द्रस्य
b. सवितुः
c. अश्विनोः
d. अग्नेः

88. "स वाक्य एकस्मिन् यत्रानेकार्थता भवेत्" इत्यत्र 'स' इत्यस्य कोऽर्थः?
a. निदर्शना
b. समासोक्तिः
c. श्लेषः
d. रूपकम्

89. पञ्चास्तिकायाः कस्मिन् दर्शने प्रसिद्धाः ?
a. न्यायदर्शने
b. बौद्धदर्शने
c. जैनदर्शने
d. चार्वाकदर्शने

90. "चोदनालक्षणोऽर्थो धर्मः" इति केन प्रोक्तम्?
a. बादरायणेन
b. जैमिनिना
c. पतञ्जलिना
d. शबरस्वमिना

91. मनुस्मृत्यनुसारं धर्मस्य कति लक्षणानि सन्ति?
a. पञ्च
b. सप्त
c. अष्ट
d. दश

92. स्मृतिचन्द्रिका इति धर्मशास्त्रीयग्रन्थस्य रचयिता कः?
a. श्रीधरः
b. हरिहरः
c. देवणभट्टः
d. देवस्वामी

93. "पुराणं पञ्चलक्षणम्" इति श्लोकः कुत्र प्राप्यते?

a. महाभारते
b. मत्स्यपुराणे
c. अग्निपुराणे
d. भागवतपुराणे

94. प्रभासतीर्थस्य वर्णनं कस्मिन् पुराणे विशेषतया उपलभ्यते?

a. भागवतपुराणे
b. नारदपुराणे
c. शिवपुराणे
d. स्कन्दपुराणे

95. वागीशः इत्यत्र सन्धिविधायकं सूत्रम् अस्ति-

a. झलां जशोऽन्ते
b. स्तोः श्चुना श्चुः
c. तोर्लिः
d. झयो होऽन्यतरस्याम्

96. "धनस्य हेतोः विदेशं याहि" इत्यत्र षष्ठीविधायकं सूत्रम् अस्ति -

a. शेषे षष्ठी
b. कृत्यानां कर्त्तरि वा
c. षष्ठी हेतुप्रयोगे
d. क्तस्य वर्त्तमाने

97. कश्यपसंहितायां ज्योतिषशास्त्रस्य प्रवर्तकाः कति श्रूयन्ते?

a. दश
b. द्वादश
c. पञ्चदश
d. अष्टादश

98. पूर्ववासी कः राशिः?

a. मेषः
b. कर्कः
c. मीनः
d. मकरः

99. जीवः इति कस्य ग्रहस्य अपरा संज्ञा?

a. रवेः
b. शुक्रस्य
c. बृहस्पतेः
d. भौमस्य

100. "कवित्वं दुर्लभं तत्र शक्तिस्तत्र सुदुर्लभा" इति कस्य वचनम्?

a. विश्वनाथस्य
b. भामहस्य
c. कालिदासस्य
d. जगन्नाथस्य